Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2017. gada 5. aprīlī*

Valsts pienākumu neizpilde — Vide — Direktīva 2008/50/EK — Apkārtējā gaisa kvalitāte — 13. panta 1. punkts — XI pielikums — PM_{10} koncentrācijai piemērojamie dienas un gada robežlielumi — Sistemātiska un turpināta robežlielumu pārsniegšana — 22. pants — Izpildes termiņu atlikšana noteiktu robežlielumu sasniegšanai — Piemērošanas nosacījumi — 23. panta 1. punkts — Gaisa kvalitātes plāni — "Pēc iespējas īsāks" pārsniegšanas laiks — Atbilstīgi pasākumi — Novērtējuma faktori

Lieta C-488/15

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2015. gada 14. septembrī cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *E. Kružíková*, *S. Petrova* un *P. Mihaylova*, kā arī *E. Manhaeve*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Bulgārijas Republiku, ko pārstāv *E. Petranova* un *M. Georgieva*, pārstāves,

atbildētāja,

ko atbalsta

Polijas Republika, ko pārstāv *A. Gawłowska*, kā arī *B. Majczyna* un *D. Krawczyk*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši M. Vilars [*M. Vilaras*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], M. Safjans [*M. Safjan*] (referents) un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretārs M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 29. septembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2016. gada 10. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

Spriedums

1 Eiropas Komisija savā prasības pieteikumā lūdz Tiesu atzīt, ka Bulgārijas Republika:

— sistemātiski un ilgstoši no 2007. gada līdz vismaz 2013. gadam ieskaitot neievērojot dienas un gada PM_{10} robežvērtības šādās zonās un aglomerācijās: BG0001 AG Sofija; BG0002 AG Plovdiva; BG0004 Ziemeļbulgārija; BG0005 Dienvidrietumbulgārija un BG0006 Dienvidaustrumbulgārija;

— sistemātiski un ilgstoši no 2007. gada līdz vismaz 2013. gadam ieskaitot ilgstoši neievērojot dienas PM_{10} koncentrācijas robežvērtības zonā BG0003 AG Varna un arī gada PM_{10} koncentrācijas robežvērtības 2007. un 2008. gadā un no 2010. gada līdz vismaz 2013. gadam ieskaitot zonā BG0003 AG Varna

— un nesniedzot papildu informāciju, ka situācija saistībā ar šo PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežvērtību neievērošanu iepriekš minētajās zonās būtu mainījusies,

turpina nepildīt pienākumus, kas tai paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīvas 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV 2008, L 152, 1. lpp.) 13. panta 1. punktā, lasot kopā ar tās XI pielikumu, un

— ņemot vērā pēdējo gada ziņojumu par gaisa kvalitāti 2013. gadā, atbilstoši kuram PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežvērtības minētajās zonās un aglomerācijās joprojām tiek pārsniegtas, nav izpildījusi tai šīs direktīvas 23. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētos pienākumus un īpaši pienākumu nodrošināt, lai pārsnieguma periods būtu pēc iespējas īsāks, un ka šis pārkāpums joprojām turpinās.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 96/62/EK

2 Padomes 1996. gada 27. septembra Direktīvas 96/62/EK par gaisa kvalitātes novērtēšanu un pārvaldību (OV 1996, L 296, 55. lpp.) 7. panta “Apkārtējā gaisa kvalitātes uzlabošana – Vispārīgas prasības” 1. un 3. punktā bija noteikts:

“1. Dalībvalstis veic robežvērtību ievērošanas nodrošināšanai vajadzīgos pasākumus.

[..]

3. Dalībvalstis izstrādā rīcības plānus, kur gadījumiem, kad pastāv robežvērtību un/vai trauksmes sliekšņu pārsniegšanas risks, paredz īstermiņa pasākumus šā riska un šādu notikumu varbūtējā ilguma samazināšanai. Šajos plānos katrā konkrētā gadījumā var paredzēt ierobežot un vajadzības gadījumos pārtraukt darbības, ieskaitot mehānisko transportlīdzekļu satiksmi, kas izraisa robežvērtību pārsniegšanu.”

3 Šīs direktīvas 8. panta “Pasākumi zonās, kurās piesārņojuma līmenis pārsniedz robežvērtību”, 1., 3. un 4. punktā bija paredzēts, ka:

“1. Dalībvalstis sastāda zonu un aglomerāciju sarakstu, kurās viena vai vairāku piesārņojošu vielu koncentrācija pārsniedz robežvērtības un pielaides summu.

[..]

3. Šā panta 1. punktā minētajās zonās un aglomerācijās dalībvalstis veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek izstrādāts un īstenots plāns vai programma piesārņojuma samazināšanai līdz robežvērtībai noteiktā termiņā.

Minētais plāns vai programma jānodod atklātībai, un tajā obligāti jābūt vismaz IV pielikumā uzskaitītajai informācijai.

4. Šā panta 1. punktā minētajās zonās un aglomerācijās, kurās robežvērtības pārsniedz vairākas piesārņojošas vielas, dalībvalstis izstrādā vienotu plānu šo vielu radītā piesārņojuma samazināšanai."

4 Atbilstoši minētās direktīvas 11. pantam "Informācijas sniegšana un ziņojumi" dalībvalstīm Komisijai bija jāsniedz gada ziņojumi par PM_{10} koncentrācijām piemērojamo robežvērtību ievērošanu.

Direktīva 1999/30/EK

5 Saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. aprīļa Direktīvas 1999/30/EK par robežvērtību noteikšanu sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, makrodaļiņu un svina koncentrācijai apkārtējā gaisā (OV 1999, L 163, 41. lpp.) preambulas 7. apsvērumu:

"tā kā Direktīvā 96/62/EK noteikts, ka zonām, kurās piesārņojošu vielu koncentrācija apkārtējā gaisā pārsniedz noteiktās robežvērtības un pagaidu pielaides summu, jāizstrādā rīcības plāni, lai konkrētā termiņā nodrošinātu šo robežvērtību ievērošanu; tā kā attiecībā uz makrodaļiņu piesārņojuma samazināšanu šajos pasākumu plānos un citās piesārņojuma samazināšanas stratēģijās īpaša vērība jāveltī sīku makrodaļiņu koncentrācijas samazināšanai apkārtējā gaisā".

6 Direktīvas 1999/30 5. pantā "Makrodaļiņas" bija noteikts:

"1. "Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka saskaņā ar 7. pantu noteiktā PM 10 makrodaļiņu koncentrācija apkārtējā gaisā III pielikuma I iedaļā norādītajos termiņos nepārsniedz tajā noteiktās robežvērtības.

[..]

3. Pasākumu plāni un stratēģija PM_{10} koncentrāciju samazināšanai, kas izstrādāta saskaņā ar 8. pantu Direktīvā 96/62/EK, ir vērstas arī uz $PM_{2,5}$ koncentrāciju samazināšanu.

4. Gadījumos, kad III pielikuma I iedaļā noteiktās PM_{10} piesārņojuma robežvērtības tiek pārsniegtas PM_{10} koncentrācijas dēļ, kas apkārtējā gaisā veidojas dabas parādību ietekmē un kas ievērojami pārsniedz dabisko avotu radītā piesārņojuma fona koncentrāciju, dalībvalstis, informējot Komisiju saskaņā ar Direktīvas 96/62/EK 11. panta 1. punkta noteikumiem, sniedz vajadzīgo pamatojumu tam, ka piesārņojuma robežvērtību pārsniegšanas cēlonis ir dabas parādības. Šādos gadījumos dalībvalstīm jāīsteno Direktīvas 96/62/EK 8. panta 3. punktā noteiktie pasākumu plāni tikai tad, ja III pielikuma I iedaļā noteiktās robežvērtības tiek pārsniegtas ar dabas parādībām nesaistītu iemeslu dēļ."

7 Saskaņā ar Direktīvas 1999/30 12. pantu dalībvalstīs bija jāstājas spēkā normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas vajadzīgi, lai līdz 2001. gada 19. jūlijam izpildītu šīs direktīvas prasības.

8 Lai nodrošinātu cilvēku veselības aizsardzību, minētās direktīvas III pielikumā bija noteikti divu veidu ierobežojumi PM_{10} daļiņām, nošķirot divas fāzes, kuras savukārt ir iedalītas divos laikposmos. Attiecībā uz 1. fāzes laikposmiem no 2005. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 31. decembrim, pirmkārt, dienas vērtība 50 $\mu g/m^3$ nedrīkst tikt pārsniegta vairāk nekā 35 reizes kalendārā gada laikā un, otrkārt, gada

vērtība nedrīkst pārsniegt 40 μg/m^3 kalendārā gada laikā. Attiecībā uz 2. fāzes laikposmiem, sākot no 2010. gada 1. janvāra, pirmkārt, dienas vērtība, kas nedrīkst tikt pārsniegta 7 reizes kalendārajā gadā, bija 50 μg/m^3 un, otrkārt, gada robežvērtība bija 20 μg/m^3.

Direktīva 2008/50

9 Atbilstoši Direktīvas 2008/50 preambulas 2., 16., 18. un 19. apsvērumam:

"(2) Lai aizsargātu cilvēku veselību un vidi kopumā, ir jo īpaši svarīgi apkarot piesārņojošo vielu emisijas piesārņojuma avotā un apzināt un īstenot efektīvākos emisiju mazināšanas pasākumus vietējā, valsts un Kopienas mērogā. Tādēļ būtu jāizvairās no kaitīgu gaisu piesārņojošu vielu emisijām, tās būtu jānovērš vai jāsamazina un jāparedz attiecīgi gaisa kvalitātes standarti, ievērojot atbilstīgus Pasaules Veselības organizācijas standartus, pamatnostādnes un programmas.

[..]

(16) Attiecībā uz zonām un aglomerācijām, kurās ir sevišķi sarežģīti apstākļi, jābūt iespējai atlikt termiņu, kurā jānodrošina atbilstība gaisa kvalitātes robežlielumiem, ja – neatkarīgi no attiecīgo piesārņojuma mazināšanas pasākumu īstenošanas – konkrētās zonās vai aglomerācijās pastāv nopietnas problēmas saistībā ar atbilstības nodrošināšanu. Atliekot termiņu konkrētā zonā vai aglomerācijā, būtu reizē jāizstrādā vispārējs plāns, kas jānovērtē Komisijai un ar ko paredzēts nodrošināt atbilstību pagarinātajā termiņā. Vajadzīgo Kopienas pasākumu, kas atspoguļo Tematiskajā stratēģijā par gaisa kvalitāti izvirzītos mērķus samazināt emisijas to rašanās vietā, pieejamība būs svarīga, lai efektīvi samazinātu emisijas termiņos, kas noteikti šajā direktīvā robežlielumu atbilstības sasniegšanai, un tie jāņem vērā, novērtējot pieprasījumus pagarināt termiņus, kuros jānodrošina atbilstība.

[..]

(18) Zonām vai aglomerācijām, kurās piesārņojošo vielu koncentrācija gaisā pārsniedz piemērojamos gaisa kvalitātes mērķlielumus vai robežlielumus, attiecīgā gadījumā ņemot vērā jebkādu pagaidu pielaidi, būtu jāsagatavo gaisa kvalitātes plāni vai programmas. Gaisu piesārņojošās vielas emitē daudzi dažādi avoti un darbības. Lai nodrošinātu politikas saskanību, tādiem gaisa kvalitātes plāniem un programmām vajadzētu būt pēc iespējas konsekventākiem un lielākā saskaņā ar plāniem un programmām, kas izstrādātas atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2001/80/EK (2001. gada 23. oktobris) par ierobežojumiem attiecībā uz dažu piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām [OV 2001, L 309, 1. lpp.], [Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 23. oktobra] Direktīvai 2001/81/EK [par valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju dažām atmosfēru piesārņojošām vielām (OV 2001, L 309, 22. lpp.)] un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2002/49/EK (2002. gada 25. jūnijs) par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību [OV 2002, L 189, 12. lpp.]. Pilnībā tiks ņemti vērā arī mērķi attiecībā uz apkārtējā gaisa kvalitāti, kas paredzēti šajā direktīvā, piešķirot atļaujas rūpnieciskajām darbībām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/1/EK (2008. gada 15. janvāris) par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli [OV 2008, L 24, 8. lpp.].

(19) Ja pastāv viena vai vairāku trauksmes līmeņu pārsnieguma iespējamība, tad, lai šo iespējamību samazinātu un lai ierobežotu šādas parādības ilgumu, būtu jāizstrādā rīcības plāni, kuros norādīti īstermiņā veicamie pasākumi. Ja šāda iespējamība attiecas uz vienu vai vairākiem robežlielumiem vai mērķlielumiem, dalībvalstis vajadzības gadījumā var izstrādāt tādus īstermiņa rīcības plānus. [..]"

10 Direktīvas 2008/50 1. panta "Priekšmets" 1.–3. punktā ir noteikts:

"Ar šo direktīvu ir paredzēti pasākumi, lai:

1) noteiktu un izvirzītu mērķus gaisa kvalitātei, novēršot, nepieļaujot vai mazinot kaitīgu iedarbību uz cilvēku veselību un vidi kopumā;

2) gaisa kvalitāti dalībvalstīs vērtētu saskaņā ar vienotām metodēm un kritērijiem;

3) iegūtu informāciju par gaisa kvalitāti, palīdzot novērst gaisa piesārņojumu un kairinājumus, kā arī lai pārraudzītu valstu un Kopienas pasākumu radītās ilgtermiņa attīstības tendences un uzlabojumus."

11 Minētās direktīvas 2. panta "Definīcijas" 5., 8. un 18. punktā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

[..]

5) "robežlielums" ir zinātniski pamatots piesārņojuma līmenis, kas noteikts, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu šā piesārņojuma kaitīgo iedarbību uz cilvēka veselību un/vai uz vidi kopumā un kas jāsasniedz noteiktā termiņā, un ko pēc tam nedrīkst pārsniegt;

[..]

8) "gaisa kvalitātes uzlabošanas plāni" ir plāni, kuros paredzēti pasākumi, lai sasniegtu robežlielumu vai mērķlielumu;

[..]

18) "PM_{10}" ir cietās daļiņas, kuras nosaka, laižot gaisu caur selektīvo sprauslu, kas definēta standartmetodē PM10 paraugu ņemšanai un mērījumu veikšanai, ar aerodinamisko diametru 10 μm [standarts EN 12 341], tādējādi aizturot vismaz 50 % cieto daļiņu."

12 Minētās direktīvas 13. panta "Cilvēku veselības aizsardzības robežlielumi un trauksmes līmeņi" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstis nodrošina to, ka sēra dioksīda, PM_{10}, svina un oglekļa oksīda koncentrācija gaisā to zonās un aglomerācijās nepārsniedz XI pielikumā noteiktos robežlielumus.

[..]"

13 Šīs pašas direktīvas 22. pants "Izpildes termiņu atlikšana un atbrīvojums no konkrētu robežlielumu piemērošanas pienākuma" ir šāds:

"1. Ja konkrētā zonā vai aglomerācijā atbilstību slāpekļa dioksīda vai benzola robežlielumiem nevar sasniegt XI pielikumā paredzētajā termiņā, dalībvalstis šai konkrētajai zonai vai aglomerācijai var atlikt minēto termiņu par ne vairāk kā pieciem gadiem ar nosacījumu, ka saskaņā ar 23. pantu gaisa kvalitātes plānu izstrādā zonām un aglomerācijām, uz kurām attiektos atlikšana. Šādu gaisa kvalitātes plānu papildina ar XV pielikuma B iedaļā minēto informāciju, kas saistīta ar attiecīgām piesārņojošām vielām, un tajā uzskatāmi parāda, kā līdz jaunā termiņa beigām nodrošinās atbilstību robežlielumiem.

2. Ja konkrētā zonā vai aglomerācijā atbilstību XI pielikumā noteiktajiem PM_{10} robežlielumiem nevar sasniegt konkrētajai vietai raksturīgu izkliedes īpatnību, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai pārrobežu ietekmes dēļ, dalībvalsts tiek atbrīvota no pienākuma līdz 2011. gada 11. jūnijam nodrošināt atbilstību minētajiem robežlielumiem, ja ir ievēroti 1. punktā paredzētie nosacījumi un ja dalībvalsts pierāda, ka, lai ievērotu termiņus, ir veikti visi atbilstīgie pasākumi valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

3. Ja kāda dalībvalsts piemēro 1. vai 2. punktu, tā nodrošina, ka robežlieluma pārsniegums nevienai piesārņojošai vielai nav lielāks par maksimālo pielaides robežu, kas katrai attiecīgai piesārņojošai vielai ir dota XI pielikumā.

4. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus gadījumus, kad tās uzskata, ka jāpiemēro 1. vai 2. punkts, kā arī dara zināmu 1. punktā minēto gaisa kvalitātes plānu, tostarp visu attiecīgo informāciju, kas Komisijai vajadzīga, lai novērtētu to, vai attiecīgie nosacījumi ir ievēroti. Komisija novērtējumā ņem vērā dalībvalsts veikto pasākumu aplēsto ietekmi uz apkārtējā gaisa kvalitāti dalībvalstīs patlaban un nākotnē, kā arī Kopienas pašreizējo pasākumu un plānoto Kopienas pasākumu, kurus Komisija ierosinās, aplēsto ietekmi uz gaisa kvalitāti.

Ja deviņos mēnešos no minētā paziņojuma saņemšanas dienas Komisija nav cēlusi iebildumus, uzskata, ka attiecīgie nosacījumi 1. vai 2. punkta piemērošanai ir ievēroti.

Ja ir iebildumi, Komisija var prasīt, lai dalībvalstis precizē esošos vai izstrādā jaunus gaisa kvalitātes plānus."

14 Direktīvas 2008/50 23. panta "Gaisa kvalitātes uzlabošanas plāni" 1. punktā ir noteikts:

"Ja konkrētās zonās vai aglomerācijās piesārņojošo vielu koncentrācija gaisā pārsniedz kādu robežlielumu vai mērķlielumu, kā arī attiecīgu pielaides robežu, dalībvalstis minētajām zonām vai aglomerācijām nodrošina gaisa kvalitātes uzlabošanas plānu izstrādi, lai panāktu atbilstību attiecīgajam robežlielumam vai mērķlielumam, kā paredzēts XI un XIV pielikumā.

Robežlielumiem, kuru sasniegšanas termiņš jau ir beidzies, gaisa kvalitātes plānos paredz piemērotus pasākumus, lai pārsnieguma laiks būtu pēc iespējas īsāks. Gaisa kvalitātes plānos papildus var iekļaut īpašus pasākumus, lai aizsargātu paaugstināta riska iedzīvotāju grupas, tostarp bērnus.

Šajos gaisa kvalitātes plānos iekļauj vismaz XV pielikuma A iedaļā minēto informāciju un var iekļaut 24. panta minētos pasākumus. Šos plānus tūlīt dara zināmus Komisijai, bet ne vēlāk kā divus gadus pēc tā gada beigām, kad novērots pirmais pārsniegums.

[..]"

15 Šīs direktīvas 27. pantā "Informācijas un ziņojumu pārsūtīšana" ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka informāciju par gaisa kvalitāti dara pieejamu Komisijai paredzētajā termiņā, kā paredzēts atbilstīgi īstenošanas pasākumiem, kas minēti 28. panta 2. punktā.

2. Lai konkrēti novērtētu atbilstību robežlielumiem un kritiskajiem piesārņojuma līmeņiem, kā arī mērķlielumu sasniegšanu, šādu informāciju dara pieejamu Komisijai vēlākais deviņus mēnešus pēc katra gada beigām, un tajā iekļauj:

a) grozījumus, kas sarakstā ir veikti attiecīgā gadā, kā arī saistībā ar 4. pantā minēto zonu un aglomerāciju izveidi;

b) to zonu un aglomerāciju sarakstu, kurās vienas vai vairāku piesārņojošo vielu līmenis ir augstāks par robežlielumu, kam vajadzības gadījumā ir pieskaitīta pielaides robeža – vai arī augstāks par mērķlielumiem vai kritiskiem piesārņojuma līmeņiem – un tādām zonām un aglomerācijām:
   i) novērtētos līmeņus un, vajadzības gadījumā, datumus un termiņus, kad tādi līmeņi ir novēroti;
   ii) vajadzības gadījumā – novērtējumu, kāds ir dabisko avotu un atkārtotas cieto daļiņu suspensijas radītā piesārņojuma pienesums novērtētajiem līmeņiem pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā, kā darīts zināms Komisijai saskaņā ar 20. un 21. pantu.

3. Šā panta 1. un 2. punkts attiecas uz informāciju, ko apkopo no otrā kalendāra gada sākuma pēc tam, kad stājas spēkā īstenošanas pasākumi, kas minēti 28. panta 2. punktā."

16 Minētās direktīvas 31. panta "Atcelšana un pārejas noteikumi" 1. punktā ir noteikts:

"Direktīvas 96/62/EK, 1999/30/EK, [Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 16. novembra Direktīva] 2000/69/EK [par robežvērtībām benzola un oglekļa oksīda koncentrācijai apkārtējā gaisā (OV 2000, L 313, 12. lpp.)] un [Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 12. februāra Direktīva] 2002/3/EK [attiecībā uz ozonu apkārtējā gaisā (OV 2002, L 67, 14. lpp.)] atceļ 2010. gada 11. jūnijā, neskarot saistības, ko dalībvalstis uzņēmušās attiecībā uz minēto direktīvu transponēšanas vai piemērošanas termiņiem.

[..]"

17 Direktīvas 2008/50 33. panta "Transponēšana" 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstīs līdz 2010. gada 11. jūnijam stājas spēkā normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai ievērotu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto tiesību aktu noteikumus.

[..]"

18 Atbilstoši šīs direktīvas 34. pantam "Stāšanās spēkā" minētā direktīva stājās spēkā dienā, kad tā tika publicēta *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, proti, 2008. gada 11. jūnijā.

19 Direktīvas 2008/50 XI pielikums saucas "Robežlielumi cilvēku veselības aizsardzībai". Atbilstoši šim pielikumam PM_{10} robežlielums ir 50 $\mu g/m^3$, kuru nedrīkst pārsniegt vairāk kā 35 reizes kalendārajā gadā, un gada robežlielums ir 40 $\mu g/m^3$ kalendārajā gadā. Minētajā pielikumā ir precizēts, ka datums, kad šiem robežlielumiem ir jābūt ievērotiem, bija 2005. gada 1. janvāris.

Pirmstiesas procedūra

20 2009. gada 14. aprīlī Bulgārijas Republika saskaņā ar Direktīvas 2008/50 22. panta 2. punktu Komisijai iesniedza lūgumu to atbrīvot no pienākuma piemērot PM_{10} robežlielumus līdz 2011. gada 11. jūnijam. Ar 2009. gada 11. decembra lēmumu Komisija, pamatodamās uz šīs direktīvas 22. panta 4. punktu, iebilda pret šo lūgumu atbrīvot no minētā pienākuma.

21 Pieņēmusi šo lēmumu, Komisija, uzskatīdama, ka Bulgārijas Republika nav izpildījusi Direktīvas 2008/50 13. pantā paredzētos pienākumus, 2010. gada 1. oktobrī šai dalībvalstij nosūtīja brīdinājuma vēstuli.

22 2011. gada 18. februārī Bulgārijas Republika, atbildot uz šo brīdinājuma vēstuli, neapstrīdēja, ka tā nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Direktīvas 2008/50 13. pantā. Šī dalībvalsts norādīja, ka 2007. un 2008. gadā Bulgārijas zonās un aglomerācijās, izņemot dažu pašvaldību teritorijas, ir tikuši reģistrēti PM_{10} koncentrācijas robežvērtību pārsniegumi, un savā atbildē tā analizēja šo pārsniegumu iemeslus.

23 Ar 2011. gada 9. jūnija vēstuli Bulgārijas Republika Komisijai iesniedza otru lūgumu atbrīvot to no pienākuma piemērot PM_{10} robežvērtības atbilstoši Direktīvas 2008/50 22. panta 2. punktam (turpmāk tekstā – "2011. gada 9. jūnija paziņojums"). Ar 2011. gada 11. jūlija vēstuli Komisija atbildēja, ka, tā kā šis lūgums it ticis reģistrēts 2011. gada 10. jūnijā, Direktīvas 2008/50 22. panta 4. punktā paredzētais deviņu mēnešu periods, kurā Komisija veic vērtējumu, beidzās tūlīt pēc šīs direktīvas 22. panta 2. punktā paredzētā termiņa, proti, 2011. gada 11. jūnijā. Komisija piebilda, ka, lai veiktu pilnīgu novērtējumu, tai ir nepieciešams šis deviņu mēnešu periods un ka, lai saglabātu Direktīvas 2008/50 lietderīgo iedarbību un nodrošinātu tiesisko noteiktību, nebija iespējams pieņemt lēmumu pēc 2011. gada 11. jūnija, kas nozīmētu izvērtēt šo lūgumu attiecībā uz pagājušu laikposmu.

24 2013. gada 25. janvārī Komisija Bulgārijas Republikai nosūtīja papildu brīdinājuma vēstuli, uzskatot, ka šī dalībvalsts ir pārkāpusi kā Direktīvas 2008/50 13. pantu, tā arī tās 23. panta 1. punktu. Šajā ziņā Komisija norādīja, ka nav tikušas ievērotas PM_{10} koncentrācijas robežvērtības visās šīs dalībvalsts zonās un aglomerācijās laika posmā no 2007. līdz 2011. gadam ieskaitot, izņemot zonu BG0003 AG Varna, kurā PM_{10} koncentrācijas gada robežvērtība bija ievērota 2009. gadā.

25 Ar 2013. gada 1. aprīļa vēstuli, kas papildināta ar 2013. gada 2. septembra vēstuli, Bulgārijas Republika Komisijai atbildēja, ka visi paziņotie dati liecina par PM_{10} koncentrācijas robežvērtības pārsniegumu skaita samazināšanos. Šī dalībvalsts apliecināja, ka ir noteikusi un veikusi atbilstošus pasākumus Direktīvas 2008/50 13. panta prasību izpildei.

26 Ar 2014. gada 11. jūlija vēstuli, kas tika saņemta tajā pašā dienā, Komisija izdeva argumentētu atzinumu, kurā tā pārmeta Bulgārijas Republikai, ka tā nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punktā, lasot kopā ar tās XI pielikumu, kā arī 23. panta 1. punktu, jo, pirmkārt, kopš 2007. gada līdz vismaz 2012. gadam nav ievērotas PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežvērtības šādās zonās un aglomerācijās: BG0001 AG Sofija; BG0002 AG Plovdiva; BG0004 Ziemeļbulgārija; BG0005 Dienvidrietumbulgārija un BG0006 Dienvidaustrumbulgārija un, otrkārt, kopš 2007. gada līdz vismaz 2012. gadam nav ievērota dienas robežvērtība zonā BG0003 AG Varna un 2007. un 2008. gadā, kā arī no 2010. līdz vismaz 2012. gadam nav ievērota gada robežvērtība (turpmāk tekstā – "2014. gada 11. jūlija argumentētais atzinums"). Komisija arī aicināja šo dalībvalsti veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šajā argumentētajā atzinumā minētās prasības divu mēnešu termiņā no tā saņemšanas brīža.

27 Ar 2014. gada 8. septembra vēstuli, atbildot uz minēto argumentēto atzinumu, Bulgārijas Republika neapstrīdēja PM_{10} koncentrācijas robežlielumu pārkāpumu minētajās zonās un aglomerācijās. Šajā ziņā minētā dalībvalsts iesniedza datus par $PM_{10\ dien}$as un gada koncentrācijām pašvaldību administratīvajās teritorijās, salīdzinot 2013. gada datus ar 2012. un 2011. gada datiem, kas liecināja par vidējo rādītāju uzlabošanos.

28 2015. gada 2. jūnijā Bulgārijas Republika Komisijai nosūtīja papildu atbildi uz 2014. gada 11. jūlija argumentēto atzinumu, norādot, ka tās teritorijā lielā daļā gaisa kvalitātes mērījumu punktu ir vērojama tendence samazināties PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežlielumu pārkāpumu skaitam.

29 Taču Komisija uzskata, ka gada ziņojums par gaisa kvalitāti 2013. gadā, ko Bulgārijas Republika bija iesniegusi atbilstoši Direktīvas 2008/50 27. pantam, apstiprina, ka PM_{10} koncentrācijas robežlielumi minētajā gadā nebija ievēroti visās sešās 2014. gada 11. jūlija argumentētajā atzinumā minētajās zonās un aglomerācijās.

30 Šādos apstākļos Komisija cēla šo prasību.

Par prasību

Par pirmo iebildumu, kas attiecas uz Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinēto normu pārkāpumu

Par pirmā iebilduma pieņemamību

– *Lietas dalībnieču argumenti*

31 Bulgārijas Republika savā aizstāvības rakstā uzskata, ka pirmais iebildums ir nepieņemams, jo Komisija esot paplašinājusi pirmstiesas procedūrā definēto strīda priekšmetu.

32 Proti, vispirms attiecībā uz Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un tās XI pielikuma kombinētajām normām jānorāda, ka 2013. gada 25. janvāra papildu brīdinājuma vēstulē bija minēti 2007.–2011. gads. Turpinot – 2014. gada 11. jūlija argumentētajā atzinumā runa bija par laika posmu no 2007. gada "līdz vismaz 2012. gadam". Visbeidzot prasības pieteikumā bija minēts laikposms no 2007. gada līdz "vismaz 2013. gadam ieskaitot".

33 Turklāt attiecībā uz pirmajā iebildumā minēto laikposmu šajā prasībā esot ietverti neprecīzi izteikumi, ka Bulgārijas Republika "turpinot nepildīt" tai paredzētos pienākumus. Šādos apstākļos norādes par tāda prasības pieteikuma, ar kuru tiek ierosināta tiesvedība, satura neatņemama elementa neesamību, kāds ir laikposms, kurā Bulgārijas Republika esot pārkāpusi, kā apgalvo Komisija, Savienības tiesības, neatbilst prasībām par loģiku, skaidrību un precizitāti, kas atgādinātas 2012. gada 15. novembra spriedumā Komisija/Portugāle (C-34/11, EU:C:2012:712, 47. punkts).

34 Komisija savā replikas rakstā norāda, ka Direktīvas 2008/50 mērķim, jēgai un tekstam ir pretrunā ignorēt laikposmu pēc 2014. gada 11. jūlija argumentētā atzinuma, kurā turpinājās Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un tās XI pielikuma kombinēto normu pārkāpums un kas ticis apstiprināts ar jauniem datiem.

35 Proti, gada ziņojums par gaisa kvalitāti 2014. gadā, ko Bulgārijas Republika iesniegusi saskaņā ar Direktīvas 2008/50 27. pantu, pierādot PM_{10} koncentrācijai piemērojamo robežlielumu pārsniegšanu arī minētajā gadā. Tādēļ būtu jāņem vērā arī laika posms no 2007. gada līdz "vismaz 2014. gadam ieskaitot". Šajā ziņā strīda priekšmets neesot ticis grozīts vai paplašināts un Bulgārijas Republika nevarot apgalvot, ka tā nav varējusi saprast šo priekšmetu vai ka tai nav bijis iespējas aizstāvēties.

36 Bulgārijas Republika atbildē uz repliku sniedz pagaidu datus, kas izriet no gaisa kvalitātes mērījumiem 2015. gadā.

– *Tiesas vērtējums*

37 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru saskaņā ar LESD 258. pantu prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi priekšmets tiek noteikts Komisijas argumentētajā atzinumā un tādējādi prasībai ir jābūt pamatotai ar tiem pašiem iemesliem un pamatiem kā šim atzinumam (skat. spriedumus, 2010. gada 8. jūlijs, Komisija/Portugāle, C-171/08, EU:C:2010:412, 25. punkts, un 2014. gada 13. februāris, Komisija/Bulgārija, C-152/12, nav publicēts, EU:C:2014:82, 30. punkts).

38 Šajā gadījumā šajā prasībā, kā 2014. gada 11. jūlija argumentētajā atzinumā, Komisija norāda uz PM_{10} koncentrācijai piemērojamo Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punktā un tās XI pielikumā noteikto dienas un gada robežlielumu pārsniegšanu.

39 Līdz ar to ir jākonstatē, ka attiecībā uz pirmo iebildumu šī prasība ir pamatota ar tiem pašiem iemesliem un pamatiem kā 2014. gada 11. jūlija argumentētais atzinums.

40 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka pienākumu neizpilde ir jāizvērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā bija argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās (spriedumi, 2003. gada 10. aprīlis, Komisija/Vācija, C-20/01 un C-28/01, EU:C:2003:220, 32. punkts; 2009. gada 6. oktobris, Komisija/Spānija, C-562/07, EU:C:2009:614, 23. punkts, kā arī 2016. gada 1. decembris, Komisija/Luksemburga, C-152/16, nav publicēts, EU:C:2016:919, 20. punkts).

41 Šajā lietā 2014. gada 11. jūlija argumentētajā atzinumā, kuru Bulgārijas Republika saņēma tajā pašā dienā, noteiktais termiņš beidzās 2014. gada 11. septembrī.

42 Katrā ziņā no Tiesas judikatūras arī izriet, ka, tā kā šī prasība ir vērsta uz to, lai konstatētu sistemātisku un ilgstošu Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinēto normu pārkāpumu, principā nav izslēdzama papildu elementu iesniegšana, kuras mērķis ir tiesvedības Tiesā stadijā pierādīt apgalvotās pienākumu neizpildes vispārīgumu un pastāvīgumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2005. gada 26. aprīlis, Komisija/Īrija, C-494/01, EU:C:2005:250, 37. punkts; 2008. gada 22. decembris, Komisija/Spānija, C-189/07, nav publicēts, EU:C:2008:760, 29. punkts, un 2013. gada 11. jūlijs, Komisija/Nīderlande, C-576/10, EU:C:2013:510, 29. punkts).

43 Tiesai konkrēti jau ir bijusi iespēja precizēt, ka strīda priekšmetu var paplašināt, attiecinot to uz faktiem, kuri iestājušies pēc argumentētā atzinuma pieņemšanas, vienīgi tad, ja tiem ir tāds pats raksturs un tos rada tā pati rīcība kā tos, kuri minēti šajā atzinumā (šajā ziņā skat. spriedumus, 1983. gada 22. marts, Komisija/Francija, 42/82, EU:C:1983:88, 20. punkts; 2008. gada 22. decembris, Komisija/Spānija, C-189/07, nav publicēts, EU:C:2008:760, 30. punkts, un 2012. gada 15. marts, Komisija/Kipra, C-340/10, EU:C:2012:143, 37. punkts).

44 Šajā gadījumā Bulgārijas Republika Komisijai saskaņā ar Direktīvas 2008/50 27. pantu iesniedza gada ziņojumu par gaisa kvalitāti 2014. gadā, kurš tostarp attiecās uz Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un tās XI pielikuma kombinēto normu ievērošanu. Šajā ziņojumā ietvertie dati ir pievienoti Bulgārijas Republikas aizstāvības raksta pielikumā.

45 Savā replikas rakstā Komisija ir pamatojusies uz šiem datiem, lai apgalvotu, ka pirmais iebildums attiecās uz laika posmu "līdz vismaz 2014. gadam ieskaitot".

46 Proti, lai arī dati par gaisa kvalitāti 2014. gadā ir fakti, kas radušies pēc 2014. gada 11. jūlija argumentētā atzinuma, tie ir tāda paša rakstura kā argumentētajā atzinumā minētie un ietilpst tajā pašā darbībā.

47 Tādēļ šos datus, kurus Komisija ieguva pēc 2014. gada 11. jūlija argumentētā atzinuma izdošanas, tā drīkstēja minēt, lai norādītu, ka Bulgārijas Republika nav izpildījusi Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikumā minētos pienākumus arī attiecībā uz 2014. gadu.

48 Šādos apstākļos tikai tas, ka Komisija neatsaucas uz fiksētu un konkrētu datumu, norādot, līdz kuram brīdim Bulgārijas Republika nav pildījusi tai Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma normu kombinācijā paredzētos pienākumus, nav pietiekami, lai pirmais iebildums būtu kopumā nepieņemams.

49 Jāpiebilst, ka Bulgārijas Republika atbildes rakstā uz repliku ir pievienojusi datus par $PM_{10\ dien}$as un gada koncentrācijām par daļu 2015. gada. Tomēr šie dati šajā stadijā attiecas tikai uz daļu gada un tie ir tikai provizoriski. Līdz ar to tos šajā tiesvedībā nevar ņemt vērā.

50 Turklāt, tā kā Tiesa pēc savas ierosmes var izvērtēt, vai ir izpildīti nosacījumi, kas paredzēti LESD 258. pantā prasības sakarā ar valsts pienākumu neizpildi celšanai (skat. spriedumus, 2002. gada 15. janvāris, Komisija/Itālija, C-439/99, EU:C:2002:14, 8. punkts, un 2016. gada 22. septembris, Komisija/Čehijas Republika, C-525/14, EU:C:2016:714, 14. punkts), ir svarīgi pārbaudīt, vai ar pirmo iebildumu Komisija ir pamatoti konstatējusi, ka Bulgārijas Republika nav izpildījusi pienākumus, sākot no 2007. gada.

51 Atbilstoši Direktīvas 2008/50 34. pantam, kuru vienīgo savā pirmajā iebildumā ir minējusi Komisija, šī direktīva stājās spēkā 2008. gada 11. jūnijā, proti, pēc datuma, sākot ar kuru Komisija lūdz konstatēt pienākumu neizpildi. Turklāt no tās 33. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstīm bija jāpieņem normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2010. gada 11. jūnijam izpildītu minētās direktīvas prasības.

52 Tomēr saskaņā ar Tiesas judikatūru Komisija ir tiesīga prasīt, lai tiktu atzīta to pienākumu neizpilde, kuri bija noteikti Savienības tiesību akta sākotnējā redakcijā, kas vēlāk tikusi grozīta vai atcelta, un kuri ir saglabāti jaunā Savienības tiesību aktā. Turpretim strīda priekšmetu nevar paplašināt attiecībā uz pienākumiem, kas izriet no jaunajiem noteikumiem, kuriem nav ekvivalentu noteikumu attiecīgā akta sākotnējā redakcijā, citādi tas veidotu pienākumu neizpildes konstatēšanas procedūras likumības būtisko procesuālo prasību pārkāpumu (spriedumi, 2011. gada 24. maijs, Komisija/Portugāle, C-52/08, EU:C:2011:337, 42. punkts, un 2015. gada 10. septembris, Komisija/Polija, C-36/14, nav publicēts, EU:C:2015:570, 24. punkts).

53 Šajā gadījumā no Direktīvas 1999/30 5. panta un tās III pielikuma noteikumu kombinācijas izriet, ka attiecībā uz 1. fāzes laikposmiem no 2005. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 31. decembrim, pirmkārt, dienas vērtība 50 $\mu g/m^3$ nedrīkstēja tikt pārsniegta vairāk kā 35 reizes kalendārā gada laikā un, otrkārt, gada vērtība nedrīkstēja pārsniegt 40 $\mu g/m^3$.

54 Ir skaidrs, ka šie pienākumi tika saglabāti Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinētajās normās. Proti, minētajā pielikumā ir noteikts, ka šie robežlielumi ir piemērojami kopš 2005. gada 1. janvāra.

55 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jākonstatē, ka iebildums saistībā ar Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinēto normu pārkāpumu ir pieņemams attiecībā uz laika posmu no 2007. gada līdz 2014. gadam ieskaitot.

Par pirmā iebilduma pamatotību

– Lietas dalībnieču argumenti

56 Komisija prasības pieteikumā norāda, ka PM_{10} robežlielumu pārkāpšanas fakts jau pats par sevi ir Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un tās XI pielikuma kombinēto normu pārkāpums.

57 No Bulgārijas Republikas iesniegtajiem gada ziņojumiem par gaisa kvalitāti izrietot, ka kopš 2008. gada PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežlielumi ir tikuši sistemātiski un ilgstoši pārkāpti visā šīs dalībvalsts teritorijā, proti, šādās zonās un aglomerācijās kopš 2007. gada: BG0001 AG Sofija; BG0002 AG Plovdiva; BG0003 AG Varna, BG0004 Ziemeļbulgārija; BG0005 Dienvidrietumbulgārija un BG0006 Dienvidaustrumbulgārija, izņemot zonu BG0003 AG Varna, kurā 2009. gadā gada robežlielums bija ievērots.

58 Bulgārijas Republika šos pārsniegumus atbildē uz 2014. gada 11. jūlija argumentēto atzinumu neapstrīdēja. Turklāt no sniegtajiem datiem attiecībā uz daudzajiem gaisa kvalitātes mērījumu punktiem neizrietēja nekāda lejupejoša tendence saistībā ar PM_{10} koncentrācijas gada robežlieluma pārsniegšanu.

59 Bulgārijas Republika norāda, ka 2011. gada 9. jūnijā tā Komisijai, pamatojoties uz Direktīvas 2008/50 22. pantu, iesniedza lūgumu atbrīvot to no pienākuma piemērot PM_{10} robežlielumus, uz ko Komisija atbildēja, ka nav iespējams pieņemt lēmumu pēc 2011. gada 11. jūnija, kā minēts šī panta 2. punktā, kas nozīmētu izvērtēt šo lūgumu attiecībā uz jau pagājušu laikposmu.

60 Bulgārijas Republika uzskata, ka dalībvalsts lūgumam atbilstoši Direktīvas 2008/50 22. pantam nav paredzēts nekāds termiņš. Tādēļ Komisijai esot bijis pienākums izvērtēt 2011. gada 9. jūnija paziņojumu un pieņemt lēmumu ar atpakaļejošu spēku.

61 Atsakoties lemt par 2011. gada 9. jūnija apziņojumu, Komisija neesot izpildījusi LES 4. panta 3. punktā paredzēto lojālas sadarbības pienākumu, un līdz ar to neesot konstatēts Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un tās XI pielikuma kombinēto normu pārkāpums.

62 Attiecībā uz PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežlielumu pārsniegšanu Bulgārijas Republika norāda uz PM_{10} samazināšanās tendenci pēdējos gados Bulgārijā.

63 Šajā ziņā tostarp 28 no 37 gaisa kvalitātes mērījumu punktiem esot reģistrēta $PM_{10\ gad}$a vidējā rādītāja samazināšanās. Tāpat arī 29 no 37 gaisa kvalitātes mērījumu punktiem esot reģistrēta dienas robežlielumu pārsniegumu skaita samazināšanās 2011. un 2015. gadā.

64 Bulgārijas Republika turklāt norāda, ka tās pūlēm samazināt PM_{10} līmeņus šķēršļus liek sociāli ekonomiskā situācija. Proti, PM_{10} emisijas esot grūti samazināt tādu piesārņojuma avotu dēļ kā mājsaimniecību apkure un transports. Proti, ziemas periodā apkurei tiekot plaši izmantota malka un ogles, jo ievērojamai Bulgārijas iedzīvotāju daļai ir finansiāla rakstura grūtības. Proti, 2013. gadā iedzīvotāju, kuriem bija lielas grūtības segt savus ikmēneša izdevumus, īpatsvars Bulgārijas Republikā bija 32,9 %, kamēr pārējās 28 dalībvalstīs tas bija 12,2 %.

65 Komisija savā replikas rakstā norāda, ka 2011. gada 9. jūnija paziņojumu saņēma tikai divas dienas pirms Direktīvas 2008/50 22. panta 2. punktā paredzētā termiņa beigām, kas bija 2011. gada 11. jūnijs. Tai nebija tiesību šo termiņu pagarināt attiecībā uz PM_{10} koncentrācijas robežlielumu ievērošanu, nedz arī ar atpakaļejošu spēku apstiprināt minētās direktīvas prasībām neatbilstošu situāciju.

– *Tiesas vērtējums*

66 Attiecībā uz pirmā iebilduma pamatotības vērtējumu ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/50 1. panta 1. punktu tajā ir paredzēti pasākumi, lai noteiktu un izvirzītu mērķus gaisa kvalitātei, novēršot, nepieļaujot vai mazinot kaitīgu iedarbību uz cilvēku veselību un vidi kopumā.

67 Šajā nolūkā minētas direktīvas 13. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstis raugās, lai tostarp PM_{10} koncentrācija gaisā to zonās un aglomerācijās nepārsniedz XI pielikumā noteiktos robežlielumus.

68 LESD 258. pantā noteiktā procedūra balstās uz objektīvu atzinumu par to, ka dalībvalsts nav izpildījusi pienākumus, kas tai noteikti LESD vai atvasināto tiesību aktā (skat. spriedumus, 1983. gada 1. marts, Komisija/Beļģija, 301/81, EU:C:1983:51, 8. punkts; 2012. gada 19. decembris, Komisija/Itālija, C-68/11, EU:C:2012:815, 62. punkts, un 2014. gada 4. septembris, Komisija/Grieķija, C-351/13, nav publicēts, EU:C:2014:2150, 23. punkts).

69 Tādējādi ar robežlielumu pārsniegšanu ir pietiekami, lai konstatētu Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinēto normu pārkāpumu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2011. gada 10. maijs, Komisija/Zviedrija, C-479/10, nav publicēts, EU:C:2011:287, 15. un 16. punkts, kā arī 2012. gada 15. novembris, Komisija/Portugāle, C-34/11, EU:C:2012:712, 52. un 53. punkts).

70 Šajā ziņā analīze, saskaņā ar kuru dalībvalsts pilnībā būtu izpildījusi no Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta otrās daļas izrietošos pienākumus tādēļ vien, ka gaisa kvalitātes plāns ir izstrādāts, nevar tikt atzīta par pamatotu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 19. novembris, *ClientEarth*, C-404/13, EU:C:2014:2382, 42. punkts).

71 Šajā gadījumā dati, kas izriet no Bulgārijas Republikas iesniegtajiem gada ziņojumiem par gaisa kvalitāti, liecina, ka šī dalībvalsts ir pārsniegusi PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežvērtības šādās zonās un aglomerācijās: kopš 2007. gada līdz 2014. gadam ieskaitot BG0001 AG Sofija; BG0002 AG Plovdiva, BG0003 AG Varna, BG0004 Ziemeļbulgārija; BG0005 Dienvidrietumbulgārija un BG0006 Dienvidaustrumbulgārija, izņemot zonu BG0003 AG Varna, kurā 2009. gadā gada robežlielums bija ievērots, kas nav arī ticis apstrīdēts.

72 Attiecībā uz Bulgārijas Republikas argumentu, ka pēc tam, kad tā bija iesniegusi savu 2011. gada 9. jūnija apziņojumu, tai esot bijis jāpiemēro Direktīvas 2008/50 22. panta 2. punkts un ka Komisija, atsakoties izskatīt tās pieteikumu, neesot izpildījusi lojālas sadarbības pienākumu, kas izriet no LES 4. panta 3. punkta, ir jānorāda, kā savu secinājumu 59. punktā būtībā ir darījusi ģenerāladvokāte, ka Komisijas atbilde Bulgārijas Republikai, ka tās pieteikums ir iesniegts pārāk vēlu, ņemot vērā šīs direktīvas 22. panta 2. punktā paredzēto termiņu, kas ir 2011. gada 11. jūnijs, bija Komisijas iebildums atbilstoši šīs pašas direktīvas 22. panta 4. punktam, ko Bulgārijas Republika nav apstrīdējusi.

73 Proti, ar Komisijas iebildumu, kas bija izvirzīts pamatoti, ņemot vērā, ka Bulgārijas Republikas pieteikums bija acīmredzami novēlots, ir pietiekami, lai izslēgtu Direktīvas 2008/50 22. pantā paredzētā atbrīvojuma piemērošanu un līdz ar to arī izslēgtu, ka Komisija nav izpildījusi LES 4. panta 3. punktā paredzēto lojālas sadarbības pienākumu.

74 Šādos apstākļos ir jākonstatē, ka Bulgārijas Republika līdz 2011. gada 11. jūnijam nebija atbrīvota no pienākuma nodrošināt atbilstību robežlielumiem.

75 Attiecībā uz Bulgārijas Republikas argumentu, ka tās pūlēm samazināt PM_{10} līmeņus šķēršļus liek tās sociāli ekonomiskais stāvoklis, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 1999/30 III pielikumu datums, no kura bija jāievēro PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežlielumi, bija 2005. gada 1. janvāris. Šis pienākums attiecībā uz Bulgārijas Republiku stājās spēkā, tai pievienojoties Savienībai, proti, 2007. gada 1. janvārī.

76 Tā kā ir objektīvi konstatēts, ka dalībvalsts nav izpildījusi tai LESD vai atvasinātajās tiesībās paredzētu pienākumu, nav nozīmes, vai šī neizpilde izriet no attiecīgās dalībvalsts gribas, neuzmanības vai arī tehnisku grūtību dēļ, ar ko tā sastapusies (skat. spriedumus, 1998. gada 1. oktobris, Komisija/Spānija, C-71/97, EU:C:1998:455, 15. punkts, un 2014. gada 4. septembris, Komisija/Grieķija, C-351/13, nav publicēts, EU:C:2014:2150, 23. punkts).

77 Līdz ar to Bulgārijas Republikas arguments par sociāli ekonomisko situāciju nav atbalstāms.

78 Šādos apstākļos Komisijas izvirzītais pirmais iebildums ir atzīstams par pamatotu.

Par otro iebildumu, kas attiecas uz Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta pārkāpumu

Par otrā iebilduma pieņemamību

– Lietas dalībnieču argumenti

79 Bulgārijas Republika norāda, ka attiecībā uz iebildumu par Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta pārkāpumu prasības pieteikumā nav norādīts laikposms, kurā šis pārkāpums ir noticis, bet gan tikai, ka ir notikusi pienākumu neizpilde un šis "pārkāpums joprojām turpinās". Tādējādi, gluži kā attiecībā uz pirmo iebildumu, Komisija neesot ievērojusi prasības par loģiku, skaidrību un precizitāti, kuras Tiesa formulējusi tostarp 2012. gada 15. novembra spriedumā Komisija/Portugāle (C-34/11, EU:C:2012:712, 46.–48. punkts).

80 Komisija uzsver, ka attiecībā uz otro iebildumu apstāklis, ka netika noteikts konkrēts laikposms, izriet no tā, ka attiecīgās dalībvalsts pienākums veikt atbilstošos pasākumus, lai pārsnieguma periods būtu pēc iespējas īsāks, kā noteikts Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punktā, rodas brīdī, kad pirmo reizi netiek izpildīti šīs direktīvas 13. panta noteiktie pienākumi, un tas ilgst, kamēr šī dalībvalsts nav novērsusi PM_{10} koncentrācijai piemērojamo robežlielumu pārsniegšanu.

– Tiesas vērtējums

81 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 120. panta c) punktu un ar šo normu saistīto judikatūru prasības pieteikumā ir jānorāda strīda priekšmets, izvirzītie pamati un argumenti, kā arī šo pamatu kopsavilkums. Šai norādei ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Tiesa varētu veikt pārbaudi. No tā izriet, ka galvenie faktiskie un tiesiskie apstākļi, ar kuriem ir pamatota prasība, šajā pieteikumā ir jānorāda tekstuāli loģiskā un saprotamā veidā un prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem ir jābūt formulētiem nepārprotami, lai izvairītos no tā, ka Tiesa lemj *ultra petita* vai vispār nelemj par kādu iebildumu (it īpaši skat. spriedumus, 2010. gada 15. jūnijs, Komisija/Spānija, C-211/08, EU:C:2010:340, 32. punkts, un 2016. gada 22. septembris, Komisija/Čehijas Republika, C-525/14, EU:C:2016:714, 16. punkts).

82 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta otro daļu PM_{10} koncentrācijai piemērojamajiem robežlielumiem, kuru sasniegšanas termiņš jau ir beidzies, gaisa kvalitātes plānos paredz piemērotus pasākumus, lai pārsniegšanas laiks būtu "pēc iespējas īsāks".

83 Līdz ar to ar šo normu tiek nodibināta tieša saikne starp, no vienas puses, Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinētajās normās paredzēto PM_{10} koncentrācijai piemērojamo robežlielumu pārsniegšanu un, no otras puses, šādu plānu izstrādi.

84 No šī sprieduma 55. punkta izriet, ka šajā gadījumā iebildums saistībā ar Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinēto normu pārkāpumu ir pieņemams attiecībā uz laika posmu līdz 2014. gadam ieskaitot.

85 Patiesībā otrā iebilduma ietvaros Komisija nav norādījusi konkrētus laikposmus, kuros Bulgārijas Republika nav izpildījusi tai Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punktā noteiktos pienākumus.

86 Tomēr tādēļ, ka pastāv tieša saikne ar apgalvoto Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinēto normu pārkāpumu, ir jāatzīst, ka iebildums saistībā ar šīs direktīvas 23. panta 1. punkta pārkāpumu arī attiecas uz laikposmu līdz 2014. gadam ieskaitot.

87 Turklāt attiecībā uz brīdi, kad radies pamats otrajam iebildumam, no šī sprieduma 52. punktā minētās judikatūras izriet, ka strīda priekšmetu nevar paplašināt attiecībā uz pienākumiem, kas izriet no jaunajiem noteikumiem, kuriem nav ekvivalentu noteikumu attiecīgā akta sākotnējā redakcijā.

88 Šajā gadījumā Direktīvas 1999/30 5. pantā, lasot to kopā ar Direktīvas 96/62 8. pantu, nebija noteikts konkrēts termiņš rīcības plānu izstrādāšanai. Šajā ziņā, kā uzskata Komisija, Direktīvā 96/62 bija vienīgi prasība dalībvalstīm sapratīgā termiņā veikt pasākumus, lai nodrošinātu gaisa kvalitātes atbilstību PM_{10} koncentrācijas robežlielumiem.

89 Savukārt Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta otrajā daļā ir teikts, ka PM_{10} koncentrācijai piemērojamajiem robežlielumiem, kuru sasniegšanas termiņš jau ir beidzies, gaisa kvalitātes plānos paredz piemērotus pasākumus, lai pārsniegšanas laiks būtu "pēc iespējas īsāks".

90 Šādos apstākļos ar minēto prasību panākt, lai pārsniegšanas periods būtu pēc iespējas īsāks, minētajā normā ir paredzēts pienākums, kuram nav ekvivalenta agrākajā Savienības tiesiskajā regulējumā, kā to savā prasībā norādījusi pati Komisija.

91 Turklāt datums, sākot no kura dalībvalstīm ir jāievēro Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkts, izriet no paša direktīvas teksta. Saskaņā ar minētās direktīvas 33. pantu dalībvalstīm vēlākais līdz 2010. gada 11 jūnijam ir jāievieš normatīvi un administratīvi akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības.

92 Līdz ar to, kā savu secinājumu 91. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta pārkāpumu var konstatēt tikai, sākot ar 2010. gada 11. jūniju.

93 Tādēļ iebildums saistībā ar Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta pārkāpumu ir pieņemams attiecībā uz laikposmu no 2010. gada 11. jūnija līdz 2014. gadam ieskaitot.

Par otrā iebilduma pamatotību

– Lietas dalībnieču argumenti

94 Komisija uzskata, ka tad, ja dalībvalsts pārkāpj Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punktu un ja pēc šī pārkāpuma dalībvalsts, kā šajā gadījumā Bulgārijas Republika, vismaz septiņus gadus pēc kārtas savos gaisa kvalitātes plānos nav paredzējusi pasākumus prasību izpildei, minētā dalībvalsts nav izpildījusi arī tai šīs direktīvas 23. panta 1. punktā paredzētos pienākumus, proti, it īpaši raudzīties, lai pārsniegšanas periods būtu pēc iespējas īsāks.

95 Komisija uzskata, ka Bulgārijas Republikas atbildēs uz 2014. gada 11. jūlija argumentēto atzinumu aprakstītie valsts līmeņa pasākumi joprojām netiek īstenoti vai ir tikuši sākti īstenot, taču to rezultāti vēl nav pierādīti, kas apliecina šo pasākumu nepietiekamību. Attiecībā uz vietēja līmeņa pasākumiem jānorāda, ka, pat ja lielākajā daļā pašvaldību ir tikusi konstatēta PM_{10} koncentrācijai piemērojamo dienas un gada robežlielumu pārsniegšanas gadījumu samazināšanās, šīs prasības celšanas brīdī visās sešās Bulgārijas zonās un aglomerācijās joprojām notika robežlielumu pārsniegšana.

96 Līdz ar to Komisija uzskata, ka šie pasākumi nav pietiekami vai ir neatbilstoši, lai pārsnieguma periods būtu "pēc iespējas īsāks" Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta izpratnē.

97 Bulgārijas Republika norāda, ka tai bija pienākums rīcības plāna ietvaros un īstermiņā veikt pasākumus, lai līdz minimumam samazinātu PM_{10} koncentrācijai piemērojamo robežlielumu pārsniegšanu, taču termiņš, kurā tai bija jāpanāk, lai šo lielumu pārsniegšanas periods būtu "pēc iespējas īsāks", ir atkarīgs no konkrētajiem apstākļiem un Komisija tai šo termiņu neesot norādījusi.

98 Turklāt, tā kā Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta trešajā daļā ir paredzēts, ka plānus Komisijai iesniedz ne vēlāk kā divus gadus pēc tā gada beigām, kad novērots pirmais pārsniegums, šo divu gadu termiņu varēja ņemt vērā, aprēķinot laikposmu, kas ir "pēc iespējas īsāks".

99 Turklāt, lai arī Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punktā ir noteikts pienākums ievērot PM_{10} koncentrācijai piemērojamos robežlielumus, šo robežlielumu pārsniegšana ir tikai nosacījums, lai rastos šīs direktīvas 23. panta 1. punktā paredzētais pienākums. Līdz ar to nosacījumi pēdējās minētās normas pārkāpuma konstatēšanai ir atšķirīgi no nosacījumiem Direktīvas 2008/50 13. panta pārkāpuma konstatēšanai. Komisija neesot minējusi konkrētus argumentus Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta otrās daļas pārkāpuma pierādīšanai.

100 Attiecībā uz veiktajiem pasākumiem jānorāda, ka visas Bulgārijas pašvaldības, kurās norisinājās pārkāpums, bija izstrādājušas un piemēroja plānus, kuru galīgais mērķis bija panākt atbilstību Direktīvas 2008/50 normām un kas izpaustos kā gaisa kvalitātes rādītāju uzlabošanās. Valsts līmenī 2015. gada decembrī esot tikuši grozīti tiesību akti ar mērķi paātrināt apkārtējā gaisa kvalitātes uzlabošanos. Gaisa kvalitātes uzlabošanas nolūkā esot pieņemtas vairākas programmas saistībā tostarp ar pilsētu sabiedriskā transporta sistēmām, ēku energoefektivitāti, pilsētvides uzlabošanu un lauku attīstību. Tāpat esot tikuši veikti arī pasākumi, lai veicinātu mājokļu pieslēgšanu gāzes sadales tīklam.

101 Visbeidzot Bulgārijas Republika norāda, ka šo pasākumu īstenošana joprojām notiek un ka jaunās programmas ietver īstermiņa, vidēja un ilgtermiņa īstenošanas kalendārus atkarībā no pasākumu veida. Attiecībā uz PM_{10} koncentrācijas robežlielumu pārsniegšanas skaitu un vidējiem šo pārsniegumu līmeņiem esot panākti acīmredzami uzlabojumi.

– *Tiesas vērtējums*

102 No Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta otrās daļas izriet, ka tad, ja PM_{10} koncentrācijas robežlielumi ir pārsniegti pēc to sasniegšanai noteiktā termiņa iestāšanās, attiecīgajai dalībvalstij ir jāizstrādā gaisa kvalitātes plāns, kurā ir ievēroti zināmi nosacījumi.

103 Tādējādi šajā plānā ir jāparedz atbilstoši pasākumi, lai pārsnieguma laiks būtu pēc iespējas īsāks, un tajā papildus var tikt iekļauti īpaši pasākumi, lai aizsargātu paaugstināta riska iedzīvotāju grupas, tostarp bērnus. Turklāt saskaņā ar Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta trešo daļu šajā plānā ir jāiekļauj vismaz šīs direktīvas XV pielikuma A iedaļā minētā informācija, un tajā var tikt iekļauti 24. pantā minētie pasākumi. Šo plānu tūlīt dara zināmu Komisijai, bet ne vēlāk kā divus gadus pēc tā gada beigām, kad novērots pirmais pārsniegums.

104 Saskaņā ar Tiesas judikatūru Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punktam ir vispārējāka piemērošanas joma, kas nav ierobežota laikā, jo tas ir piemērojams jebkuram šajā direktīvā noteikto piesārņojošo vielu robežlielumu pārsniegumam pēc tās piemērošanai noteiktā termiņa iestāšanās neatkarīgi no tā, vai tas noteikts ar minēto direktīvu vai arī to ir noteikusi Komisija saskaņā ar šīs direktīvas 22. pantu (skat. spriedumu, 2014. gada 19. novembris, *ClientEarth*, C-404/13, EU:C:2014:2382, 48. punkts).

105 Direktīvas 96/62 interpretācijā Tiesa ir norādījusi, ka, kaut arī dalībvalstīm ir rīcības brīvība, šīs direktīvas 7. panta 3. punktā tai ir paredzēti ierobežojumi, uz kuriem var atsaukties valstu tiesās saistībā ar to pasākumu atbilstīgumu, kuriem ir jābūt ietvertiem rīcības plānā pārsniegšanas riska un ilguma samazināšanai, ņemot vērā līdzsvaru, kas ir jānodrošina šī mērķa un dažādo tobrīd aktuālo sabiedrisko un privāto interešu starpā (skat. spriedumu, 2008. gada 25. jūlijs, *Janecek*, C-237/07, EU:C:2008:447, 45. un 46. punkts).

106 Kā savu secinājumu 96. punktā norādījusi ģenerāladvokāte, šāda pati pieeja ir jāpielieto Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta interpretācijai. Līdz ar to gaisa kvalitātes plānus var izstrādāt, tikai pamatojoties uz līdzsvaru starp piesārņojuma riska samazināšanas mērķi un dažādajām pastāvošajām sabiedriskajām un privātajām interesēm.

107 Līdz ar to apstāklis, ka dalībvalsts pārsniedz PM_{10} koncentrācijas robežlielumus, vien nav pietiekams, lai atzītu, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

108 Šādos apstākļos, katru gadījumu analizējot atsevišķi, ir jāpārbauda, vai attiecīgās dalībvalsts izstrādātie plāni atbilst šai normai.

109 Šajā ziņā no Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta izriet, ka, lai arī dalībvalstīm ir rīcības brīvība, kādus pasākumus noteikt, tiem katrā ziņā ir jābūt tādiem, lai robežlielumu pārsniegšanas laikposms būtu pēc iespējas īsāks (spriedums, 2014. gada 19. novembris, *ClientEarth*, C-404/13, EU:C:2014:2382, 57. punkts).

110 Bulgārijas Republika uzskata, ka, lai noteiktu, vai ir izpildīts nosacījums par to, ka pārsniegšanas laikposmam jābūt pēc iespējas īsākam, ir jāņem vērā Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta trešajā daļā noteiktais divu gadu termiņš, kas paredzēts plānu iesniegšanai Komisijai pēc tā gada beigām, kad novērots pirmais pārsniegšanas gadījums.

111 Šāda argumentācija nevar tikt atbalstīta.

112 Proti, no Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta, kā arī šīs normas vispārējās sistēmas izriet, ka pienākums nodrošināt, ka robežlielumu pārsniegšanas periods ir pēc iespējas īsāks, nav atkarīgs no pienākuma iesniegt plānus Komisijai. Līdz ar to šīs direktīvas 23. panta 1. punkta trešajā daļā attiecīgajai dalībvalstij nekādā veidā nav paredzēts papildu termiņš atbilstošu pasākumu veikšanai vai to rezultātu panākšanai.

113 Šajā gadījumā, kā izriet no šī sprieduma 78. punkta, Bulgārijas Republika astoņus gadus pēc kārtas attiecībā uz visām zonām un aglomerācijām nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punkta un XI pielikuma kombinētajās normās.

114 Sākot no 2010. gada 11. jūnija, datuma, kad Bulgārijas Republikai atbilstoši Direktīvas 2008/50 33. panta 1. punktam bija jāievieš normatīvie un administratīvie akti šīs direktīvas prasību izpildei, šai dalībvalstij pēc iespējas drīzāk bija jāīsteno atbilstoši pasākumi, kā noteikts minētās direktīvas 23. panta 1. punktā.

115 PM_{10} koncentrācijas gada un dienas robežlielumi tika pārsniegti sešās Bulgārijas zonās un aglomerācijās vēl 2014. gadā, kas ir trīs gadus pēc Direktīvas 2008/50 transponēšanas termiņa beigām. Tādējādi šo robežlielumu pārsniegšana minētajā dalībvalstī ir sistemātiska un ilgstoša, neraugoties uz tai Direktīvā 2008/50 paredzētajiem pienākumiem.

116 Turklāt, kā norādījusi arī Bulgārijas Republika un kā izriet no šā sprieduma 100. punkta, valsts tiesību akti nolūkā paātrināt apkārtējā gaisa kvalitātes uzlabošanos tika grozīti tikai 2015. gada decembrī.

117 Šāda situācija pati par sevi, nemaz detalizēti nepārbaudot Bulgārijas Republikas izstrādātos plānus, pierāda, ka šajā gadījumā šī dalībvalsts nav īstenojusi atbilstošus un efektīvus pasākumus, lai PM_{10} koncentrācijas robežlielumu pārsniegšanas periods būtu "pēc iespējas īsāks" Direktīvas 2008/50 23. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē.

118 Šādos apstākļos Komisijas izvirzītais otrais iebildums ir atzīstams par pamatotu.

119 Ievērojot iepriekš minētos apsvērumus, ir jāatzīst, ka Bulgārijas Republika:

— sistemātiski un ilgstoši no 2007. gada līdz 2014. gadam ieskaitot neievērojot dienas un gada PM_{10} robežlielumus šādās zonās un aglomerācijās: BG0001 AG Sofija; BG0002 AG Plovdiva; BG0004 Ziemeļbulgārija; BG0005 Dienvidrietumbulgārija un BG0006 Dienvidaustrumbulgārija;

— sistemātiski un ilgstoši no 2007. gada līdz 2014. gadam ieskaitot neievērojot dienas PM_{10} koncentrācijas robežlielumus zonā BG0003 AG Varna un arī gada PM_{10} koncentrācijas robežlielumu 2007. un 2008. gadā un no 2010. gada līdz 2014. gadam ieskaitot šajā pašā zonā BG0003 AG Varna,

nav izpildījusi Direktīvas 2008/50 13. panta 1. punktā un XI pielikumā paredzētos pienākumus, un,

— tā kā PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežlielumi minētajās zonās un aglomerācijās joprojām tiek pārsniegti, tā nav izpildījusi tai šīs direktīvas 23. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētos pienākumus, īpaši pienākumu nodrošināt, lai pārsnieguma periods būtu pēc iespējas īsāks, ciktāl tas attiecas uz laika posmu no 2010. gada 11. jūnija līdz 2014. gadam ieskaitot.

Par tiesāšanās izdevumiem

120 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija lūdza piespriest Bulgārijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, Bulgārijas Republikai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

121 Atbilstoši tā paša reglamenta 140. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru dalībvalstis, kas ir iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas, Polijas Republika savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) Bulgārijas Republika,

— **sistemātiski un ilgstoši no 2007. gada līdz 2014. gadam ieskaitot neievērojot dienas un gada PM_{10} robežlielumus šādās zonās un aglomerācijās: BG0001 AG Sofija; BG0002 AG Plovdiva; BG0004 Ziemeļbulgārija; BG0005 Dienvidrietumbulgārija un BG0006 Dienvidaustrumbulgārija;**

— **sistemātiski un ilgstoši no 2007. gada līdz 2014. gadam ieskaitot neievērojot dienas PM_{10} koncentrācijas robežlielumus zonā BG0003 AG Varna un arī gada PM_{10} koncentrācijas robežlielumus 2007. un 2008. gadā un no 2010. gada līdz 2014. gadam ieskaitot šajā pašā zonā BG0003 AG Varna,**

nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 21. maija Direktīvas 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai 13. panta 1. punkta un tās XI pielikuma kombinētajās normās, un,

— **tā kā PM_{10} koncentrācijas dienas un gada robežlielumi minētajās zonās un aglomerācijās joprojām tiek pārsniegti, tā nav izpildījusi tai šīs direktīvas 23. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētos pienākumus, īpaši pienākumu nodrošināt, lai pārsnieguma periods būtu pēc iespējas īsāks, ciktāl tas attiecas uz laika posmu no 2010. gada 11. jūnija līdz 2014. gadam ieskaitot;**

2) Bulgārijas Republika sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus;

3) Polijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]